

Lausunto

26.3.2025

VN/7127/2025
VN/7127/2025-PLM-2

Turvallisuuskomitean sihteeristön vastaus eduskunnan hallintovaliokunnan lausuntopyyntöön

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt Turvallisuuskomitean sihteeristöltä lausuntoa *HE 205/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta ja häiriönsietokyvyn parantamisesta ja eräksi muiksi laeiksi*.

Turvallisuuskomitean sihteeristö lausuu asiassa seuraavaa:

Turvallisuuskomitean sihteeristö on osallistunut *HE 205/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta ja häiriönsietokyvyn parantamisesta ja eräksi muiksi laeiksi* valmisteluun asiantuntijajäsenenä. Sihteeristö katsoo, että hallituksen esitys on linjassa valtioneuvoston periaatepäätöksenä 16.1.2025 hyväksytyn *Yhteiskunnan turvallisuusstrategian* (VN/12457/2021) kanssa.

Yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa kuvataan kokonaisturvallisuuden toimintamalli, jonka mukaan yhteiskunnan elintärkeistä toiminnoista huolehditaan viranomaisten, elinkeinoelämän, järjestöjen ja kansalaisten yhteistoimintana. Yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja ovat johtaminen; kansainvälinen ja EU-toiminta; puolustuskyky; sisäinen turvallisuus; talous, infrastruktuuri ja huoltovarmuus; väestön toimintakyky ja palvelut sekä henkinen kriisinkestävyys. Kokonaisturvallisuus muodostaa perustan suomalaisen yhteiskunnan kriisinkestävyydelle eli resilienssille.

Yhteiskunnan elintärkeät toiminnot turvataan toimenpanemalla *Yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa* kuvatut hallinnonalojen strategiset tehtävät. Strategiset tehtävät ovat lainsäädäntöön perustuvia, so-pimuksilla vahvistettuja ja vapaaehtoisuudella täydennettyjä kokonaisuuksia. Tehtävien toteuttaminen kaikissa turvallisuustilanteissa edellyttää sekä varautumista että vastetta eli toimia uhkiin vastaamiseksi. Tehtäviä on yhteensä 56 ja niihin on määritetty vastuuministeriöt.

Yhteiskuntamme varautuminen perustuu valmiuslaissa, pelastuslaissa ja muussa lainsäädännössä säädettyyn varautumisvelvollisuuteen, sopimuksiin ja vapaaehtoisuuteen. *HE 205/2024* täydentää *Yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa* tarkoitettua varautumista koskevaa lainsäädäntöä. Varautumista johtaa, valvoo ja yhteensovittaa kukin ministeriö toimialallaan. Varautuminen pohjautuu suunnittelun yhteydessä asetettuihin päämääriin ja tavoitteisiin, ennalta määritettyihin toimintatapoihin ja tunnistettuihin resurssitarpeisiin. Varautuminen ulottuu kaikille toiminnan tasoille ja sisältää elinkeinoelämän, järjestöjen ja muiden yhteisöjen toiminnan yhteensovittamisen julkisen sektorin toimenpiteiden kanssa.

HE 205/2024:ssä on huomioitu *Yhteiskunnan turvallisuusstrategian* strategiset tehtävät ja niiden toimijat. Esimerkkinä lausunnossa tarkastellaan strategista tehtävää vesihuollon turvaaminen. Tehtävän vastuuministeriöt ovat maa- ja metsätalousministeriö vesihuollon yleisen järjestämisen osalta, sosiaali- ja terveysministeriö talousveden laadun osalta ja ympäristöministeriö jäteveden puhdistamisen osalta. Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) vastaa vesihuoltolain mukaisen varautumissuunnittelun valvonnasta. Vesihuolto turvataan vesihuoltolaitosten ja viranomaisten yhteisillä varautumis- ja vastetoimilla. Toimintaa täydentää vapaaehtoinen huoltovarmuusorganisaation vesihuoltopooli, joka koordinoi vesihuollon huoltovarmuutta.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Turvallisuuskomitea

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

HE 205/2024 on täysin yhteensovitettu esimerkkinä käytetyn *Yhteiskunnan turvallisuusstrategian* strategisen tehtävän, vesihuollon turvaamisen kanssa. *HE 205/2024*:n mukaan Etelä-Savon ELY-keskus on vesihuoltolain valvova viranomainen ja valvoo muun muassa vesihuoltolain mukaisen varautumissuunnittelun toteutumista ja on mukana terveydensuojelulain mukaisen riskiarvioinnin laadinnassa. Suomessa perinteisesti vapaaehtoisuuteen perustuva ja huoltovarmuuteen liittyvä yritysten poolitoiminta on jatkossakin merkittävä täydentävä osa *HE 205/2024*:ssa esitettyyn viranomaisten toimintaan kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta ja häiriönsietokyvyn parantamisesta.

Yhteiskunnan turvallisuusstrategian valmisteluvaiheessa tarkasteltiin mahdollisuutta määritellä kriittisen infrastruktuurin suojaaminen ja häiriönsietokyvyn parantaminen uudeksi strategiseksi tehtäväksi. Asiaa koskevan lainsäädännön ollessa valmisteluvaiheessa erillistä strategista tehtävää ei laadittu, vaan infrastruktuurin suojaaminen sisällytettiin muihin strategiisiin tehtäviin vallitsevan vastuun mukaisesti.

Turvallisuuskomitean sihteeristö pitää tärkeänä, että myös myöhemmin laadittava kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä koskeva kansallinen strategia yhteensovitetaan täysimääräisesti voimassa olevan Yhteiskunnan turvallisuusstrategian (VN/12457/2021) kanssa, kuten *HE 205/2024*:ssa (2 luku, 5 §) on esitetty. Kansallinen strategia olisi CER-direktiivin 4 artiklan mukainen kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä koskeva ohjausasiakirja ja kattaisi direktiivin strategiavelvoitteet, joita ei muissa kansallisissa strategia-asiakirjoissa, kuten Yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa, ole huomioitu.

Turvallisuuskomitean sihteeristö korostaa *HE 205/2024*:n merkitystä kansallisen kriittisen infrastruktuurin tunnistamisessa. On huomionarvoista, ettei kansallista kriittistä infrastruktuuria ole Suomessa aiemmin määritelty tai tunnistettu vastaavalla tavalla. *HE 205/2024* myös yhdenmukaistaa EU:n jäsenmaissa kriittisen infrastruktuurin käsitteistön ja mahdollistaa sitä koskevan valtioneuvostotasaisen tiedonvaihdon. *Yhteiskunnan turvallisuusstrategian* mukaan on tärkeää huomioida kansainväliset velvoitteet ja hyödyntää kansainvälisen järjestelmän tuki suomalaisen yhteiskunnan turvallisuudelle. Eri tasojen välillä tapahtuva tiedonvaihto, yhteisten tavoitteiden asettaminen ja sitoutuminen yhteistoimintaan luovat perustaa turvallisuudelle.

Pääsihteeri

Petteri Korvala

Yleissihteeri

Annukka Ylivaara

Liitteet

Jakelu Eduskunnan hallintovaliokunta

Tiedoksi PLM Puolustusministeriö, Dani Niskanen
PLM Puolustusministeriö, Antti Vesala
PLM HA Hallintoyksikkö, Mika Raunu
PLM HO Hallintopoliittinen osasto, Minna Hyökki
PLM Kansliapäällikkö, Mikko Koskimaa

VN/7127/2025-PLM-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: